בס"ד

פרשת מטות

שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

הסודות להצלחה שלך

www.yoursuccesstoolbox.com

תוכן העניינים

ראשי המטות לבני ישראל (במדבר ל, ב) 4

נדר להשם 4

כי ידור נדר להשם או ישבע... 5

וימסרו 13

ברכת הרב וסיום 15

בס"ד

פרשת מטות

שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

◆ **מה כתוב בפרשה הקודמת בסופה ?**

לבד אלה תעשו לה' **במועדיכם, לבד מנדריכם....**

בפרשה הזו משה הזהיר אותנו על הנדרים. מה הקשר בין הנדרים למועדים ? כמו שבמועדים היו באים לבית המקדש והיו שמחים גם עכשיו אע"פ שבעוונותינו הרבים אין לנו בית מקדש, בחג, במועד האדם שמח. מכיוון שהאדם שמח וליבו טוב עליו הוא נודר נדר. אז בא משה והזהיר אל תהי פרשת נדרים קלה בעיניך. כמה צרות אירעו לאבותינו בעקבות נדרים. יעקב אבינו עליו השלום, מתה עליו רחל בגלל שהתמהמה לקיים את נדרו. הוא אמר כל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. בעוון נדרים בניו של אדם מתים, בר-מינן. אשתו מתה עליו. בעוון נדרים גם נחרב בית המקדש. צדקיהו מלך יהודה שהיה נכנס ויוצא חופשי אצל נבוכדנצר, נכנס יום אחד אצל נבוכדנצר וראה אותו אוכל ארנבת חיה. קורע אותה

בחיים ואוכל. אמר לו נבוכדנצר תשבע לי שאתה לא מגלה. אז נשבע לו. ויום אחד היו יושבים ארבעה מלכים, מלך דמשק, מלך אדום ומלך פלשתין ומלך מואב. וכל אחד מספר על העבד הרשע נבוכדנצר הרשע. כל אחד מספר עליו, כך עושה, כך עושה. צדקיהו שומע ושומע וחושב כולם יגידו ואני לא אגיד ? אמר להם, ואתם לא יודעים מה אני ראיתי. אני ראיתי שהוא אוכל ארנבת. התחילו לדבר והגיעו הדברים לנבוכדנצר. קרא אותו ואמר לו הרי הזהרתי אותך לא לגלות. איך גילית ? הרי נדרת ? ענה לו, יש נדר ויש התרת נדרים. אפשר להתיר נדר. איפה זה כתוב ? זה כתוב בתורה. מייד עלה נבוכדנצר לירושלים במיוחד. כשהוא עלה בית המקדש עדיין לא נחרב. הוא רק הגלה את יהויכין ומרדכי. 3 פעמים עלה נבוכדנצר לירושלים ופעם השלישית החריב אותה לחלוטין. בא לסנהדרין ובקש לשאול

אותם. מה אתם עושים ? פוסקים הלכות. הגיע פרשת מטות אמר להם, "זהו ? אתם עשיתם כן". והרג את כולם. מייד אחרי זה שחט את ילדי צדקיהו, ניקר את עיניו והחריב את בית המקדש.

לכן תזהרו מהנדרים. זה מאד קשה.

> **ראשי המטות לבני ישראל**
>
> במדבר ל, ב

גדול הדור הוא לבדו יכול להתיר את הנדר. אבל סתם נדר צריך 3 אנשים רגילים. אבל אל תידור עוד.

> **נדר להשם**

גם אם לא הזכיר שם השם קיים הנדר.

נדרי מצווה, אפילו עשה 3 פעמים ולא אמר בלי נדר חל עליו הנדר. אם רוצה לעבור למצווה אחרת יותר גבוהה זה משהו אחר. למשל הוא לומד שיעור מוסר והוא רוצה לעבור לשיעור הלכה. אז לא צריך התרה. או למשל נוהגת האישה להדליק נרות עם שמן זית ועכשיו רוצה לעבור לנרות רגילות, צריכה לעשות התרה בפני שלושה. כי זה מצווה מן המובחר. אם היה רגיל להתפלל בנץ ולא אמר בלי נדר. זו מצווה בין המובחר. אז צריך התרה. אבל, להיפך, לא צריך. זאת אומרת אם אתה מקיים מצווה מן המובחר ורוצה לרדת צריך התרה אבל אם אתה מקיים מצווה רגילה ואתה עולה לדרגה של מן המובחר אינך צריך התרה. אבל תאמר, בלי נדר. שלא יהיה עליך קטרוג.

◆ מה ההבדל בין נדר לבין שבועה ?

כי ידור נדר להשם או ישבע שבועה

בנדר אסר חפץ עליו, לדוגמא, נדר שלא יאכל לחם, נדר שלא יעשן סיגריות...אז הוא אסר את חפץ עליו. אבל שבועה, היא, עליו על נפשו. זה יותר חמור. מה תקנו רבותינו ? יש ספר כל נדרי. הנה מתקרב יום הכיפורים. ביום הכיפורים עומד אדם בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים. כל נדרים שהיו בשנה זו הרי הם בטלים. וכי זה מועיל להגיד שנדרים יהיו בטלים ? כל נדר שאדם זוכר שאדם נדר, צריך לבוא לחכם בשעת התרת נדרים או לאחד מאלה שמתירים, ולומר לו, תכוון עלי שלא אמרתי בלי נדר על דבר פלוני, ואז יועיל. אבל מה שאנחנו עושים נדרים זה על כל מיני מנהגים שעשינו ולא המשכנו. למשל היה נוהג לבקר את הוריו ביום מסוים בשבוע והפסיק ללכת, או נהג איזו גמילות חסד והפסיק, או להשלים מניין במקום מסוים. הוא שכח מזה. זה נדר. או הוציא מפיו, ואמר אני אעשה כך וכך, או אני אתן כך וכך ולא עשה, ולא נתן, ולא אמר בלי נדר, אלפים של נדרים אדם מוציא מפיו בלי להרגיש. על זה שהוא שכח והוא לא יודע, ההתרה הזו תועיל. אבל נדרים שהוא יודע אותם, עליהם צריך לעשות התרה במיוחד. ולא כל שלושת המתירים צריכים לדעת. חובה שאחד יודע.

היה מעשה עם ר' יהודה פתיה עליו השלום, אבי סיפר לי שהוא ראה את זה. פעם אחת בא יהודי לרב ובקש ממנו שיתיר לו נדר. טוב תספר לי מה הנדר, אני לא יכול להתיר לך סתם כך. לא, אני לא יכול לספר. אתה לא יכול לספר, אני לא יכול להתיר. לך לשלום. הלך. חזר אחרי שבועיים עוד פעם, וחוזר חלילה. לא מספר. זה סודי. אני לא יכול להתיר. פעם שלישית בא אחרי חודש והתחיל לצעוק, תתיר לי, תתיר לי. אל תגלה לאף אחד. הוא היה חוטא עם אשת איש ונדר שלא יחטוא איתה יותר. ראה שהוא לא יכול, אז ביקש להתיר את הנדר. זה שהחוטא עם אשת איש יורד לגהנם ולא יוצא, מזה הוא לא פחד, אבל עוון של נדר הרתיע אותו. אז הוא

רוצה להתיר את הנדר כדי לעשות איסור. אז הרב התחיל להסביר לו כמה עוון זה חמור וקשה.

טוב שלא תידור, משתידור ולא תשלם. יזהר האדם שלא להוציא מפיו בלשון נדר. מעשה היה בשני אנשים, אחד חכם ואחד טיפש. החכם היה עני מרוד, ושאל איך אשיא את בנותי ? הלך קנה קופה מפח מהחנות במאה שערים ושם לה מנעול. היה שם כל יום שקל. כך אסף, עד שהתאסף לו סכום. כך חיתן את ביתו הראשונה. השכן שלו שאל אותו מאיפה היה לך כסף ? הראה לו את הקופה שבה חסך כל יום. אמר, גם אני אעשה כך. וקנה קופה יותר גדולה. הוא במקצועו היה פורץ בתים. לא היה מנעול שלא ידע לפרוץ. ולא הלך ארבע בלא "נטילת ידיים", כלומר היה תמיד נוטל בידיו מתיקים של אחרים. אחרי חודש היה צריך כסף לארק. מה יעשה ? הלך פרץ את הקופה ולקח כסף לקנות ארק. אחרי שבוע היה צריך בשר. פרץ שוב ? זו הקופה טובה לאחד שלא פורץ את הקופות. גם בנדרים. אדם קם מאוחר בבוקר, אומר אם מחר לא אקום מוקדם בבוקר אשלם 50 שקל לצדקה. אז הוא קם. אז זה מועיל, הנדר עושה את שלו. אם אאחר לבית הכנסת אשלם 10 שקלים קנס. אז זה מועיל. אבל מי שמבטיח ואיננו מקיים, גם אם יידור אלף נדרים מה זה יעזור ?

מתי נדר טוב ? לאחד שלא יחל דברו. כל היוצא מפיו יעשה.

היה מעשה עם רבי יהושוע בן לוי.

אמרו חכמים זכרונם לברכה, שרבי יהושע בן לוי היה צדיק גמור. וכיוון שהגיע זמנו להיפטר מן העולם, אמר הקדוש ברוך הוא למלאך המוות: "לך ועשה לרבי יהושע בן לוי כל מה שביקש ממך."

הלך אצלו ואמר לו: "יהושע בן לוי, הגיע זמנך להיפטר מן העולם, אבל כל דבר, שאתה מבקש ממני, אני עושה לך."

כששמע רבי יהושע כך, אמר לו: "אני מבקש ממך, שתראני מקומי בגן עדן."

אמר לו מלאך המוות: "לך עמי ואראנו לך."

אמר לו רבי יהושע: "תן לי החרב שלך, שלא תבהלני בה."

מיד נתן לו את החרב.

והלכו שניהם, עד שבאו אצל חומות גן עדן. מיד קפץ רבי יהושע מן החומה ונפל לתוך גן עדן. ואחז מלאך המוות בכנף טליתו ואמר לו: "צא מכאן!"

ונשבע רבי יהושע, שלא יצא. ולא היתה רשות למלאך המוות להיכנס בתוכו.

אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: "ראה מה עשה לך יהושע בן לוי: בזרוע נטל חלקו בגן עדן."

אמר להם הקדוש ברוך הוא: "לכו ובדקו, אם נשבע שבועה קודם זאת, והיה מפר שבועתו, אף זה יפר, ואם לאו - לא יפר."

יצאו ובדקו, שמימיו לא עבר שבועה.

אמר להם הקדוש ברוך הוא: "אם כן, לא יצא משם."

כיוון שראה מלאך המוות, שלא היתה לו יכולת להוציאו מגן עדן, אמר לו: "תתן לי החרב שלי!"

ולא רצה לתת לו, עד שיצתה בת קול ואמרה לו: "תן לו החרב שלו, שהוא צריך לבריות."

אמר לו רבי יהושע: "הישבעה לי, שלא תראהו לשום אדם בשעה שאתה נוטל נשמתו." שקודם זה בכל מקום, שהיה מוצא שם אדם, היה שוחט אותו בפני הכל, אפילו שכב בחיק אמו. באותה שעה נשבע לו, ונתן לו החרב. כל פעם הגיע איתו למקום יותר גבוה. עד שהגיע למקום שנמצא רבי שמעון בר יוחאי.

והלך אליהו זכור לטוב עם רבי יהושע בן לוי והלך ומצא לרבי שמעון בן יוחאי, שהיה יושב על שלושה עשר תכתקי פיזא [כסאות זהב מרופדים]. זה זהב מופז. זה זהב שאם יש חושך בחדר הזהב הזה עושה אור. הוא ראה אותו יושב על 13 כסאות כאלה, לא יכל לסבול.

אמר לו: "אתה הוא בן לוי?"

אמר לו: "הן."

אמר לו: "נראתה הקשת מימיך?"

אמר לו: "הן."

אמר לו: "אם כן, אין אתה בן לוי."

ולא היה הדבר כן, כי לא נראתה הקשת בימיו. ולמה אמר: 'נראתה'? שלא רצה להחזיק טובה לעצמו. ולמה שאלו על הקשת? שהיתה ברית בין הקדוש ברוך הוא ובין הארץ; וכל זמן שנראתה, הקדוש ברוך הוא מרחם על הארץ ועל הבריות. וכל זמן שיש צדיק בדור, אין העולם צריך לקשת, שבשביל צדיק אחד העולם עומד, שנאמר: 'וצדיק יסוד עולם'. [משלי י, כה]

אומר השל"ה, זכותו תגן עלינו, שאם אדם נזהר לקיים את דבריו, לקיים כל מוצא פיו, כשהוא בא להתפלל כל מה שהוא יוציא מפיו, הקב"ה יעשה. ישתבח שמו.

עוד כמה חמור נדר. הגמרא אומרת שזה שמקדים שלום, הוא מאריך ימים. יש לו יותר מעלה. אמרו על רבי יוחנן האמורא, מימיו לא קדמו אדם באמירת שלום, אפילו לא נוכרי בשוק.

70 שמות יש לקב"ה אחד מהם שלום. שנאמר, ויקרא לו השם שלום. לכן אסור לאמר שלום בבית המרחץ ולא במקומות המטונפים ולא שנגע במנעליו. צריך שיהיו ידיו נקיות כשאומר שלום. כשאדם אומר נדר, לא יאמר להשם נדר אלא נדר להשם.

כך אמר רבי שמעון בר יוחאי. אם אמר להשם נדר ומזכיר שם השם מלא, א', ד', נ', י', ושמא איך שאמר את שם השם מלא ימות, ונמצא שהזכיר שם שמיים לבטלה. אלא יאמר נדר להשם, ואז זה אינו לבטלה. גם לגבי השלום. טוב להיות הראשון שאומר שלום. זה שמקדים שלום יש לו אריכות ימים אז הוא יכול להגיד שלום עליכם. אז השלום לא לחינם. איזו מתיקות של חידוש. זה אומר שני שלום, המדרגה שלו פחותה מהראשון אולי ימות, חס ושלום, ולא יוכל להספיק להגיד שלום לכן יאמר, עליכם שלום.

מכאן למדנו עד כמה חשוב להיות הראשון שאומר שלום. כי העולם עומד על השלום.

הגמרא אומרת, אפילו המתים צריכים שלום.

צדיק שנפטר והולך לעולמו 3 כיתות של מלאכי השרת באות לקראתו אחת אומרת יבוא שלום, שניה אומרת, הולך לכוחו, שלישית אומרת, ינוחו על משכבותם.

והקשו על זה. למה הגמרא הפכה את הפסוק ? הרי יש פסוק שאומר, יבוא שלום, ינוחו על משכבותם, הולך לכוחו.

- **מה זה יבוא שלום ?**

המת הולך לעולמו. אם הוא צדיק, אז יבוא עליו שלום. הוא מקבל שלום למעלה.

- **מה זה ינוחו על משכבותם ?**

מראים לו את המקום שלו בגן עדן והוא שמח. רואה את החברים שלו הצדיקים. הרבנים שלמד אצלם. תלמידים שלמד אותם. חברים שלמד איתם תורה.

אח"כ, **הלך לכוחו**.

הלך ישר ולכן לא צריך לברוח מהמזיקים והמקטרגים.

זאת אומרת פעם הסדר הוא כך:

יבוא שלום, הולך לכוחו, ינוחו על משכבותם.

ופעם הסדר הוא כך:

יבוא שלום, ינוחו על משכבותם, והולך לכוחו.

◆ למה שינו את הסדר ?

שצדיק נפטר מהעולם והיו מעשיו טובים, אז יוצאים מלאכים ואומרים לו יבוא שלום והוא יודע שהולך לנוח על משכבותיו. אבל אנחנו שנשארנו ללא מגן בעקבות הליכת הצדיק, אז "ינוחו על משכבותם" זה לא עליו אלא עלינו. וכל זה בתנאי שנעשה תשובה. צדיק שהולך מן העולם זה קרבן על כל ישראל. אין שעת רצון בעולם כמו שעת רצון שצדיק נפטר. נשמת הצדיק אומרת אפרוש כפי אל ה', נותנים לו גן עדן, הוא אומר לא רוצה, אני רוצה להתפלל, הולך לכסא הכבוד ופורש את כפיו בתפילה, ואומר לקב"ה, הבנים שלך בצער, הם באים אלי, אני יודע מה הם סובלים, איזה צרות, איזה ייסורים, צרות הכלל וצרות הפרט. מייד המקטרגים מסתלקים.

ר' חיים פלאג'י מביא מעשה נורא מלפני כ 250 שנה. יום האחד הרש"ש, עליו השלום, רבינו שר שלום שרעבי, היה יושב, בישיבת בית אל בראש הישיבה. לפעמים היו שואלים שאלה קשה והיה מתקשה בה. היה שותק, היה עושה עליית נשמה למעלה. עוצם את עיניו. יוצאת נשמתו ממנו עולה למעלה להיכלות וניגשת ושואלת ומייד אחרי זה חוזר. לפעמים היה לו לוקח לו עליית נשמה 10 דקות, רבע שעה ולפעמים חצי שעה. והנה יום אחד, היתה שאלה חמורה בעץ חיים לרבינו האר"י. והנה עוד לא עצם את העיניים כבר ענה להם את התירוץ. ותירוץ מבהיל, בדיוק קולע למטרה. הקושיה הלכה. אחרי השיעור, שאלו אותו, איך הרב ענה בלי עליית נשמה. אמר להם עשיתי עליית נשמה. אבל איך יכול להיות בשנייה אחת ? אתם לא יודעים מה קרה. היה צדיק אחד גר באיזמיר, זה היה רב רבו של רבי חיים פלאג'י, נפטר עכשיו מהעולם, מייד הכריזו ברקיע שכל מלאכי השרת יצאו לקבל את פניו, וטיהרו את הרקיע. הרקיע מלא משחיתים, מלאכי חבלה, וכל פעם שאני עושה עליית נשמה, אני צריך להיזהר לעקוף אותם. וזה לוקח לי זמן, לפעמים יש פקקים. עד שאני חוזר. אבל היום נפטר רבי דוד, טיהרו את הרקיע, לא היה משחית אחד באוויר. מייד עליתי מייד ירדתי. תראו מה קורה כשנפטר צדיק.

אנחנו צריכים לנצל את הימים האלה למעשים טובים, שהחודש הזה יתהפך עלינו מיגון לשמחה.

כל אלה שהרעו לישראל פיזית זה לא חמור כמו אלה שהרעו לישראל רוחנית. בנות מדיין הרעו לישראל.

אלה שמעכבים נישואין, כמה זה חמור. זה גהנם. כל יום זה עוון. זה יכול לגרום לו שימות במלחמה.

וימסרו

מלשין על חברו שעבד בלי לשלם מס, מלשין על חברו שבנה ללא היתר בניה, זה מוסר.

רועי ישראל הם מוסרים נפשם על עם ישראל. משה רבינו מסר נפשו על ישראל. המנהיג האמיתי רוצה את טובת העם. איך בחר הקב"ה את משה ? יום אחד ראה משה רבינו גדי יוצא מהעדר והולך לבדו. נזכר שגם אתמול הלך הגדי הזה לבד. הלך אחריו 12 ק"מ. השאיר את הצאן בידי איזה נער תמורת כמה שקלים. ראה שהגדי גילה מקור של מים והיה שותה. אמר אוי, אתה היית צמא, ואני לא השקתי אותך. ואתה עשית את כל הדרך הזאת ברגל. ועכשיו עם תחזור ברגל שוב תהיה צמא, הרים ונשא אותו על כפיו. כל הדרך היה הולך ושר ומבקש מחילה. אמר לו הקב"ה, כזאת רחמנות יש לך אתה ראוי להנהיג את ישראל. אותו דבר דוד המלך. אומר הזוהר הקדוש. דוד היה חכם ויודע לרעות את הצאן. כשהיה מוציא את הצאן למרעה לא היה מוציא אותם בבת אחת. קודם היה מוציא את הגדיים הקטנים שיש להם שיניים רכות, שלא יכולים לאכול אלא את העשבים הרכים ביותר. אחרי זה שולח את הקבוצה היותר מבוגרת. אלה אוכלים את הקלחים. אח"כ היה מוציא את התיישים שיכולים לעקור את העשבים הקשים כדי לאכול אותם. היה אומר, אם אשלח תחילה את התיישים, לא ישאירו כלום ליתר. אמר לו הקב"ה, אתה על צאן מרחם, אתה ראוי להנהיג את בני. הקב"ה מחפש לישראל מנהיג רחמן שאכפת לו מעם ישראל.

זה שבחן של רועי ישראל. מייד שלמו מכס להשם.

רש"י כמה היה בוכה על ישראל. הוא שמע שנגזרה גזירה על ישראל, קבל על עצמו 7 שנות גלות. והיה הולך כאחד העניים. וכל הזמן לומד תורה. היה הולך בלילות וכותב קונטרסים. ובכל עיר שהיה מגיע היה כותב קונטרס על המסכת שהם לומדים באותו בית כנסת. ואז בא בלילה שאף אחד לא יראה ושם להם את הקונטרס שכתב

על המסכת שהם לומדים. למחרת היה בא החכם ורואה קונטרס במסכת חולין, ולא כתוב מי כתב. היה אומר, איזה יופי, איזה הסברים. כשאתה לומד גמרא, אל תלך מייד לרש"י. תפעיל את המוח שלך קודם. תפעיל את הראש ולפעמים אתה קולע למה שפרש רש"י. איזה יופי זה.

פעם אחת התאכסן באיזה בית והיה שם שבוע כולל שבת. היה שם בעל בית שהיה לו גביע מאד יפה. איש עני אחד גנב את הגביע. בעל הבית האשים את רש"י שגנב לו את הגביע. רש"י אמר לו לא לקחתי. חיפש במטלטליו ולא מצא. לקח לו את הגלימה. בגלימה הזו התכסה מהקור במשך שנות הגלות. מה עשה רש"י ? כתב על הדלת של בית האיש הזה 5 פעמים את השם שלמה. בא הילד של האיש הזה ואמר לאביו שהעני שגנב את הגביע מקשקש על הדלת. שאל בעל הבית את רש"י למה הוא עושה זאת ? אמר לו רש"י, שלמה, שלמה, שלמה, שלמה, שלמה. אני קוראים לי שלמה, למה אני צריך לשלם שלמה לבגד ? ראה האיש שהוא חכם, החזיר לו את הגלימה ובקש ממנו סליחה.

רש"י חי 65 שנה. באותם שנים כתב פירוש לכל התנ"ך. וגם את כל התלמוד. חוץ מכמה מסכתות שהשלים אותם רשב"ם, נכדו. זכותו תגן עלינו.

✦ ✦ ✦

הקב"ה יבטל מעליכם כל גזירות רעות, ויגזור עליכם גזירות טובות, ונזכה לבניית בית המקדש במהרה בימינו. אמ

הסודות להצלחה שלך

לתת, לאהוב, לצמוח

www.yoursuccesstoolbox.com

סרקו לאתר

לכל החוברות באתר